4. *Рогозин Ю. П.* Секреты общения / Ю. П. Рогозин. – М. : Знание, 1991. – 60 с.
5. *Немов Р. С.* Психология [Текст] : учебник для студентов высш. пед. учеб. заведений : в 2 кн. Кн. 1 : Общие основы психологии / Р. С. Немов. – М. : Просвещение, 1994. – 576 с.
6. *Сидоренко Е. В.* Тренинг коммуникативной компетентности в деловом взаимодействии [Текст] / Е. В. Сидоренко. – СПб. : Речь, 2007. – 208 с.
7. Язык, сознание, коммуникация [Текст] : сб. статей / Отв. ред. В. В. Красных, А. И. Изотов. – М. : МАКС Прес, 2005. – Вып. 29. – 160 с.
8. *Журавський В. С.* Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні [Текст] / В. С. Журавський. – К. : Видавничий дім "Ін Юре", 2003. – 416 с.
9. *Петровская Л. А.* Теоретические и методологические проблемы социально-психологического тренинга [Текст] / Л. А. Петровская. – М. : Изд-во МГУ, 1982. – 168 с.

Аннотация

В статье обоснованно сущность рассмотрения понятия "образовательно-развивающая среда", выяснены особенности подготовки экономистов к общению к образовательно-развивающей среде, определена роль гуманитарных дисциплин в этом процессе.

Ключевые слова: *образовательная среда, образовательно-развивающая среда, качество образования, гуманитарные дисциплины, высшая экономическая школа, тренинг.*

Яшанов С. М.
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ САЙТІВ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ У ГАЛУЗІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Початок XXI століття в Україні характеризуються поступовим переходом від індустріального суспільства до інформаційного, в якому пріоритетне значення має інформація і її структурована форма – знання. Це відноситься до основних сторін життя соціуму, і у зв'язку з цим змінюється парадигма всіх галузей людської діяльності, у тому числі і освіти. В освіті цей процес передбачає і якісну зміну освітніх форматів.

Основна відмінність освіти нового типу пов'язана з переглядом її результатів. Сутнісною характеристикою освіченої особи стає не тільки здатність до застосування накопичених в процесі навчання знань, а формування комплексу механізмів постійного оволодіння новими знаннями протягом всього життя. Засвоєння інформації є складним процесом, що вимагає і розширення діапазону знань, і їх оцінки, інтериоризації. В світлі цього відбувається корекція поняття "неперервна освіта". Якщо раніше воно в основному трактувалося як поступовий перехід від одних соціальних освітніх інститутів до інших (школа => вуз => післядипломна освіта), то сьогодні термін "неперервна освіта" починає розумітися в його буквальному значенні – як освіта, що постійно продовжується, як самоосвіта особистості впродовж всього життя, що обумовлена її власними мотивами, сенсами і цілями.

В наш час цей перехід залишається багато в чому декларованим, його практичне втілення в реальності відбувається зі значними труднощами. Це пов'язано з тим, що термін "інформатизація" підмінив інший – "комп'ютеризація", яка розуміється як механічне впровадження комп'ютерних засобів в освітній процес без урахування цілей і професійної мотивації освітніх суб'єктів. На певному етапі це може принести деякі позитивні результати,

але такий підхід, природно, не вирішує проблеми інформатизації освітньої галузі. Хоча усвідомлення цієї проблеми визначає змістовно нові освітні орієнтири, обумовлює пошук інноваційних підходів до вирішення нових освітніх завдань.

При спостерігаючомуся в наш час експоненціальному зростанні і підвищенні значущості Інтернету у всіх сферах людської життєдіяльності, зокрема в освіті, ігнорувати його освітні можливості нераціонально. В наш час в українському освітньому Інтернеті при достатньо широко представленій номенклатурі освітніх ресурсів навчально-методичні сайти наук технологічної спрямованості займають дуже невеликий сегмент. Одним з шляхів практичної реалізації вирішення нових освітніх завдань, на нашу думку, є створення предметно-орієнтованих Інтернет-сайтів, що сприяють отриманню поглибленої професійної підготовки майбутнього вчителя технологій в сучасному інформаційному середовищі, підвищують його методологічну культуру. Внаслідок цього мотивованим представляється введення в освітній контекст нового поняття – "навчально-методичний сайт".

Під навчально-методичним Інтернет-сайтом ми розуміємо веб-сервер-ресурс, що відповідає внутрішній логіці і професійній понятійній моделі потенційного користувача та зорієнтований на освоєння найбільш раціональних методів і прийомів навчання і виховання студентів; підвищення рівня загальнодидактичної і методичної підготовленості майбутнього педагога (зокрема, вчителя технологій) по організації і веденню навчально-виховної роботи, що є діалоговим майданчиком для обміну досвідом роботи між членами педагогічної спільноти.

Навчально-методичний сайт повинен будуватися з орієнтацією на вирішення конкретних професійних освітніх завдань, його структура вимагає серйозної попередньої концептуальної розробки. Створення подібного Інтернет-ресурсу надзвичайно актуальним, бо реалізація цього завдання дозволить істотно підвищити рівень професійної компетентності сучасного вчителя шляхом його інтеграції в навчально-методичне інформаційне середовище, створить можливості для формування видів діяльності, здійснення яких в звичних умовах представлялося складним, надмірно трудозатратним або взагалі неможливим.

Необхідність створення навчально-методичного Інтернет-сайту в якості широко використовуваного методичного інструменту вчителів технологій обумовлена сучасним положенням, що склалося у викладанні технологій у загальноосвітній школі. Шкільну технологічну освіту в наш час не можна назвати благополучною: знижується рівень зацікавленості учнів в трудовому навчанні, здійснюються експериментальні проекти Міністерства Освіти і науки України, що нерідко руйнують суть предмету (наприклад, проведення підсумкової атестації, основною формою якої є тестування). І ця криза відбивається в житті суспільства: відбувається зміна ідеологічного вектора суспільного розвитку, що приводить до відторгнення фундаменту класичної української культури, до втрати етичних орієнтирів, поваги до праці і зниження культурно-технологічного рівня суспільства в цілому. Адже виключність трудового навчання як дисципліни, полягає в тому, що це єдиний предмет, який здійснює функцію введення учня в світ технологій як світ, що формує практичні навики необхідні кожній людині впродовж всього життя. А в ситуації кризи сьогоднішня освітня парадигма зорієнтована на виховання людини, затребуваної ринком (ознака цьому – висока популярність таких предметів, як економіка, право, іноземні мови в збиток дисциплінам технологічної спрямованості). Така орієнтація абсолютно неприродна для України, оскільки протиречить історії української науки, культури, мистецтва.

Причини цього положення пов'язані як з рядом негативних тенденцій розвитку суспільного життя, так і з тим, що до цього часу немає єдиної методологічної основи вузівського викладання технологій при існуванні багатьох різних підходів і програм. Поліфонія думок в

науці – необхідний атрибут її здорового існування, але в цілеспрямованості вузівської освіти необхідна точність і визначеність. Методичне різноголосся приводить до відсутності загальних закономірностей на метарівні і не дозволяє чітко сформулювати цілі і завдання технологічної освіти, не дає можливості судити про те, що означає поняття "технологічно підготовлена особистість". Звідси виникають природні складнощі з формулюванням органічно прийнятного освітнього стандарту з технологій.

Разом з цим існує проблема значної дистанції між накопиченим в методичній науці потенціалом і арсеналом засобів, що знаходяться в професійному активі викладача: є істотні труднощі з каналом трансляції науково-методичного досвіду, з тим, як його донести до педагогів-практиків. Не зважаючи на те, що методика як наукова дисципліна на сучасному етапі розвивається достатньо успішно, вузівська практика використовує її наукові досягнення не повною мірою. Багато що з накопиченого методикою залишається незатребуваним. Стосовно даного аспекту навчально-методичний Інтернет-сайт є в сьогоднішніх умовах найбільш оптимальною сполучною ланкою методичної науки, навчально-виховного процесу і повсякденної практики вчителя технологій.

Подолати підхід, що склався на сьогодні у сфері вузівського викладання технологій, створити нові форми професійної підготовки вчителя технологій і покликаний, на нашу думку, навчально-методичний Інтернет-сайт (НМІС). Ми розглядаємо функціонування навчально-методичного Інтернет-сайту як спробу змінити положення, що склалося, у фаховій підготовці вчителя технологій за рахунок використання його як сполучної ланки між традиційними формами навчання і інноваційним навчанням.

Загалом Інтернет-сайт розуміється як віртуальний простір, що акумулює в собі науковий, методичний, педагогічний потенціал і реалізується у формі телекомунікаційної координованої взаємодії всіх учасників освітнього процесу для спільного вирішення навчально-методичних та творчих завдань. Використовуючи принципи його побудови і досвід функціонування, потенційно можна формувати телекомунікаційні методичні системи по багатьох галузях вузівського навчання.

Розгляд системоутворюючої компоненти інформаційного поля вчителя технологій обумовлює мету статті яка полягає у формулюванні і обґрунтуванні принципів побудови і функціонування навчально-методичного Інтернет-сайту.

НМІС проектується як діалоговий простір всіх учасників освітнього процесу професійної підготовки вчителя технологій для спільного вирішення навчально-методичних і творчих завдань. Першочерговим суб'єктом цільової аудиторії НМІС є, природно, студент – майбутній вчитель технологій, але в цій якості можуть бути також учений, методист, учень, батько, управлінець, бо професійний діалог є найбільш дієвою формою підвищення науково-методичного рівня фахівця. Представляється можливим, щоб НМІС став точкою контакту користувача з сучасною технологічною наукою, її теоретичними і прикладними напрямами, простором осмислення актуальних для сучасної освітньої ситуації проблем і пошуку варіантів їх рішень. Для реалізації цього, необхідно вирішити наступні завдання:

Виявити професійно-значущі особливості інформаційних потреб вчителя технологій.

Сформувати (на базі системного підходу) концептуальні принципи побудови навчально-методичного Інтернет-сайту.

Методично обґрунтувати включення матеріалів наукового, інформаційно-аналітичного і навчально-методичного характеру в структуру навчально-методичного Інтернет-сайту, визначити їх взаємозв'язки.

Позначити проблемні поля сучасного веб-сервер-проектування, описати дизайн-концепцію створюваної системи, визначити можливі шляхи он-лайн – і офф-лайн просування

навчально-методичного Інтернет-сайту в інформаційно-освітньому середовищі.

Програмна реалізація навчально-методичного Інтернет-сайту і його інтеграція в Інтернет-середовище.

Звичайно, в рамках однієї статті важко провести розгляд вищенаведених завдань, але на наш погляд конче необхідно окреслити проблемні поля для вироблення єдиних науково-методичних підходів у реалізації подібних завдань та довести необхідність введення в професійну практику вчителя технологій навчально-методичного сайту як нової специфічної освітньої суті. Крім того наукове усвідомлення результатів роботи з навчально-методичним Інтернет-сайтом може стати фундаментом для досліджень по темах, що є сьогодні недостатньо розробленими в методиці викладання технологій. Методологічною базою вирішення цих завдань є дослідження по методиці викладання технологій, матеріали по інформаційних системах, загальній теорії систем і системному аналізу, роботи по теорії і практиці веб-сервер-дизайну, Інтернет-ресурси.

Концептуальна структура Інтернет-сайту має бути адекватна внутрішній логіці предметної галузі, на основі якої він будується, бути органічною для професійної понятійної моделі потенційного користувача, потужним інформаційним комплексом і засобом діалогічної взаємодії. Метаструктура сайту, ґрунтуючись на принципах функціонування знання в системі вузівського викладання (наукова концептуалізація – методична трансформація – педагогічне перетворення (персоналізація) – рефлексія на рівні викладача і студента), має бути тріадою: наука – методика подання – зворотний зв'язок.

Переважна більшість сучасних сайтів ілюструє положення про нерозмежування понять "інформація" і "знання". Дане понятійне змішування демонструється на прикладі аналізу ряду технологічно орієнтованих Інтернет-ресурсів. Аналіз приводить нас до висновку про типові принципи інформаційної подачі більшості освітніх Інтернет-сайтів, що використовуються незалежно від предметного наповнення ресурсу. Принципи ці зводяться до тріади: технологічна організація – змістовний компонент – засоби діалогу з користувачем. Стосовно структури веб-ресурсів існує загальний підхід, народжений за останні роки безпосередньою практикою конструювання сайтів, що стає своєрідним певним стандартом де-факто, який, у свою чергу, орієнтує більшість користувальницьких сьогодні ресурсів на цей стандарт. Причини даного понятійного "перекосу", що склалися в сьогоднішній практиці веб-сервер-проектування полягають, з одного боку, в змішуванні понять "інформація" і "знання", а з іншої – в пріоритеті технологічної компоненти веб-ресурсів по відношенню до їх контентної складової.

На наш погляд необхідне дотримання наступних принципів при створенні і роботі з навчально-методичним Інтернет-сайтом:

1) Інформація структурується чітко і логічно, причому принцип цієї структуризації має бути прозорим для користувача у будь-якому випадку.

2) Сайт, розрахований на певну аудиторію (вчителів технологій), має в подачі матеріалу бути чітко орієнтований на передбачуваного кінцевого користувачі.

3) Сайт повинен бути структурою, що акумулює результати професійного досвіду, які знаходиться користувачами як в індивідуальному, так і в діалоговому режимі.

4) Кінцевою метою функціонування сайту повинне стати створення системи, що відповідає і за задоволення інформаційних потреб користувачів, і за якісне підвищення його "знаннєвої" складової.

На етапі теоретичного обґрунтування концепції навчально-методичного сайту ми вводимо категорію "модель користувача", що існує в теорії систем, яка необхідна нам для формулювання структури і адресності створюваної системи. "Змодельований" користувач, з

орієнтацією на якого будується понятійний каркас проекту, характеризується наявністю ряду характеристик. По-перше, це викладач-професіонал, що є носієм оригінального, нестандартного досвіду та здібний до ведення конструктивного навчально-професійного діалогу з майбутніми вчителями технологічної галузі. По-друге, він є професіоналом, готовим критично осмислювати свій досвід на методологічному і теоретичному рівнях, здатний аналізувати свій досвід в широких контекстах і зв'язках. По-третє, він характеризується прагненням ставити питання перед собою і іншими, відкривати нові проблемні поля в своїй діяльності, усвідомлювати потенціал і перспективи саморозвитку.

Реалізація технологічної компоненти та інтеграція проекту у веб-сервер-середовище з погляду технології обумовлює розгляд наступних питань:

Типологія хостингу (безкоштовний хостинг, віртуальний сервер, виділений сервер);

Хостинг-вимоги до навчально-методичного Інтернет-сайту;

Вибір URL сайту. Домен другого рівня;

Методи просування НМІС, розміщеного в Мережі.

Основні принципи цієї діяльності (реєстрація в пошукових системах і каталогах, ключові слова на сторінках сайту, обмін посиланнями, мережі баннерообміну, рейтингові системи, розсилка сайту), є однією з умов успішного функціонування Інтернет-сайту, його інтеграцію в професійне середовище.

На закінчення можна сказати наступне. Необхідність створення цієї нової освітньої суті викликана логікою з позицій методики викладання технологій, стану технологічної освіти в сучасній ситуації, що грунтуються на аналізі матеріалів, які характеризують рівень інформаційної культури сучасного вчителя технологій. Природно, сформульована схема не може бути названа єдино можливою. Сутнісна основа технологій як галузі техніки і методики, як технологічної сфери знання не піддається строгій однозначній формалізації, не входить в чіткі межі і рамки. Більш важливим тут є те, що створена структура системи може стати предметом дискусії, дозволяє передбачити створення систем подібного роду в перспективі – як для предметів технологічної галузі, так і для інших дисциплін.

Можна говорити про те, що ця система науково обгрунтована, мотивована і достатньо логічна на рівні теоретичної побудови. При цьому етап її практичного втілення вносить, і з часом ще вноситиме свої корективи. Система завжди піддаватиметься частковим доопрацюванням. Проте ми не вважаємо це за недолік. Виходячи зі своєї специфічної природи Інтернет-сайт – не одного разу написана книга, що одержала закінчений вигляд після завершення роботи над нею, а жива система, постійні зміни в якій – необхідна підстава її успішного існування і розвитку.

При роботі з обгрунтуванням структури нам вдалося знайти ряд параметрів якісної зміни змісту, заснованого на зміні середовища його матеріального функціонування, бо сама технологія породжує певні можливості, недоступні в інших інформаційних середовищах, а потенційна відкритість Інтернет з часом дозволить створити динамічно поповнювану базу, що формується як конструкторами, так і користувачами системи.

Проблема, піднята в дослідженні, відкрита, дискусійна, її пріоритетна значущість, на нашу думку, розташована саме в постановці завдання перспективного створення систем подібного роду. Макроструктура НМІС при відповідному змістовному аналізі може бути перенесена в інші галузі вузівського викладання, що у свою чергу, дозволить говорити про предметну, осмислену і мотивовану інтеграцію майбутнього вчителя технологій та вчителя-предметника в сучасний інформаційний простір, зміну технологічної "комп'ютеризації", що існує сьогодні, на предметно-орієнтовану інформатизацію. Виходячи зі сказаного, НМІС на етапі активної діяльності зможе давати багатий діагностичний матеріал, пов'язаний з

пріоритетами, цілями і сенсами професійної діяльності сучасного вчителя.

Враховуючи вищенаведене, є надія, що навчально-методичний Інтернет-сайт, створений з урахуванням логіки охоплюваних предметних галузей (науки про технології, методики викладання) і понятійної моделі, професійно необхідної вчителеві технологій, зможе розширити канал трансляції наукового досвіду, дозволить кардинально збільшити можливості вчителя технологій у сфері підвищення рівня своєї професійної компетентності, забезпечить доступ до змістовних матеріалів наукового, інформаційно-аналітичного, педагогічного і навчально-методичного характеру, стане простором діалогу науки і вузівської практики та дозволить здійснити зворотний зв'язок зі студентом, до якого звернені зусилля процесу навчання.

Використана література:

1. *Данилюк А. Я.* Теоретико-методологические основы проектирования интегральных гуманитарных образовательных пространств : автореф дисс. … д-ра пед. наук. – М., 2001. – 20 с.
2. *Каракозов С. Д.* Сетевые технологии в школе и педагогическом вузе – Барнаульский государственный педагогический университет – http://bspu.ab.ru/Journal/pi/pi_ksd.html.
3. *Ловицкий К.Э., Слепцов С. В., Третьяков В. Е.* Научно-образовательные сети как основа информационной инфраструктуры социально-культурной сферы: организация, сервисы и технологии. – Всероссийская научно-методическая конференция Телематика'2002 – Санкт-Петербург, 2002. – http://tin.ifmo.ru/db/doc/get_thes.php?id=192.
4. *Недобой А. С., Брановский Ю. С.* Дидактические возможности коммуникационных технологий в профессиональной подготовке студентов университета // Сборник научных трудов. IV Всероссийский симпозиум "Математическое моделирование и компьютерные технологии". – Кисловодск, 2000. – Т. 3. – С. 38-40.
5. *Попов И. Н., Храмцов П. Б., Максимов Н. В.* Введение в сетевые информационные ресурсы и технологии : учебное пособие – М. : РГГУ, 2001. – 207 с.
6. *Рыжова Н. И., Шуклина Д. А., Егорова Н. В., Кочкалова С. Д., Тева Д. П., Панькин А. А.* Педагогическое проектирование и методическая поддержка в среднем звене методологии проектирования информационно-образовательной среды технологии. – Псков : Всероссийская научно-практическая конференция "Проектирование и внедрение" – http://[illegible]

Аннотация

В статье рассмотрены современные инновационные подходы к построению сайтов учебно-методической направленности в области технологического образования.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС
НПУ імені М. П. Драгоманова

До 175-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова

Серія 17
Теорія і практика навчання
та виховання

Випуск 10

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2009

ОС
УДК ~~577.1.54~~3.382:6126.1
ББК 28.902.34
Н 93 Н 34

Фахове видання ВАК України
(бюлетень № 8, додаток до постанови № 3-05/7 від 30.06.2004.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 8823 від 01.06.2004 р.
Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова

Редакційна рада:

В. П. Андрущенко	доктор філософських наук, професор, академік АПН України, член-кореспондент НАН України, ректор НПУ імені М. П. Драгоманова (*голова Редакційної ради*)
А. Т. Авдієвський	почесний доктор, професор, академік АПН України
В. П. Бех	доктор філософських наук, професор
В. І. Бондар	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України
Г. І. Волинка	доктор філософських наук, професор, академік УАПН *(заступник голови Редакційної ради)*
В. Б. Євтух	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАН України
П. В. Дмитренко	кандидат педагогічних наук, професор
І. І. Дробот	доктор історичних наук, професор
М. І. Жалдак	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України
Л. І. Мацько	доктор філологічних наук, професор, академік АПН України
О. С. Падалка	доктор педагогічних наук, професор
В. М. Синьов	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України
В. К. Сидоренко	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України
М. І. Шкіль	доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України
М. І. Шут	доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент АПН України
О. Г. Ярошенко	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України

Редакційна колегія:

В. І. Бондар	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України *(відповідальний редактор)*
М. С. Севастюк	кандидат педагогічних наук, доцент (*відповідальний секретар*)
І. Д. Бех	доктор психологічних наук, професор
А. І. Кузенко	доктор педагогічних наук, професор
В. М. Мадзігон	кандидат педагогічних наук, професор
Ь. В. Облонський	доктор педагогічних наук, професор
Ю. Д. Руденко	доктор педагогічних наук, професор
В. К. Сидоренко	доктор педагогічних наук, професор
С. В. Страшко	кандидат біологічних наук, професор
І. М. Шапошнікова	кандидат педагогічних наук, професор
О. Г. Ярошенко	доктор педагогічних наук, професор

Н 93 **Науковий часопис** НПУ імені М. П. Драгоманова. *Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання.* – Вип. 10 : збірник наукових праць. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 183 с.

У статтях розглядаються актуальні проблеми наукових досліджень докторантів, аспірантів, викладачів ВНЗ та співробітників наукових установ України з питань педагогіки, методики та технології навчання і виховання.

Для викладачів та студентів педагогічних навчальних закладів, науковців та практичних працівників

© Автори статей, 2009
© Редакційна рада, 2009
© НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009.